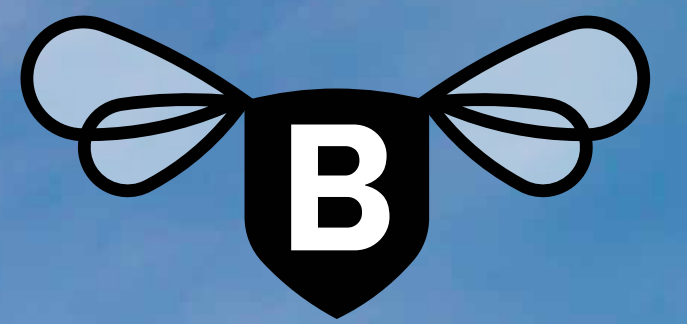

HULP VOOR BESTUIVERS

Jouw tuin helpt!

Wat is er aan de hand?

Insecten hebben het moeilijk, ze gaan sterk achteruit. We zien er steeds minder en we zien ook steeds minder soorten. Belangrijke oorzaken zijn het verdwijnen van bloemrijk groen en van rommelige plekken in het groen in onze steden en dorpen en in het buitengebied. Voor bijen en andere insecten zijn er weinig voedsel en nestelplekken te vinden. Ook de extremere weersomstandigheden door klimaatverandering maken het voor insecten lastiger om te overleven.

Dat is niet alleen een probleem voor de bijen, maar ook voor planten in de natuur en in onze tuinen. Veel planten- en boomsoorten die hier van nature voorkomen hebben een nauwe relatie met insecten; ze zijn aan elkaar aangepast en hebben elkaar nodig om te overleven. Ook voor ons zijn bestuivende insecten van belang: driekwart van de gewassen die wij eten zijn namelijk afhankelijk van bestuiving. Minder bijen betekent dus ook minder voedsel. Slecht bestoven aardbeien zijn bijvoorbeeld minder groot en bederven sneller. Het is geschat dat de diensten die bestuivers gratis aan ons leveren wereldwijd ongeveer tussen de 35 en 120 miljard euro per jaar zouden kosten.

300 wilde bijensoorten

Wist je dat er dat meer dan 300 wilde bijensoorten in Nederland voorkomen? Een daarvan is de honingbij, die door imkers wordt verzorgd in bijenkasten. De andere bijensoorten moeten in het landschap zelf hun voedsel en nestelplek vinden. En die moeten ook nog bij elkaar in de buurt zijn. Want voor veel kleine bijensoorten is 100 meter tussen hun nest en voedselplek al ver.

Tip

Doe mee met de nationale bijentelling! Dan krijg je een beeld bij hoeveel bijen er in de tuin zijn, en draag je bij aan wetenschappelijk onderzoek.

**Nationale
Bijentelling**

In actie voor de bij

Welkom bij de expositie “Jouw tuin helpt!”. We hebben acht tuinplanten die behulpzaam zijn voor bijen in het zonnetje gezet. Je kunt lezen hoe je voor de planten zorgt en welke soorten wilde bijen geholpen worden door de tuinplant. Laat je verrassen door hoe deze bijen samenleven met planten die in jouw tuin passen!

Hoe draag ik bij aan een oplossing?

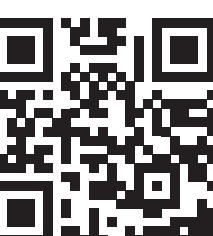
Elke tuin kan bijdragen aan het behoud van bijen: maak van je tuin een bloeiende oase met voedsel en nestelplekken voor bijen. Hoe nuttig een plant is voor bijen, hangt wel af van de soort. Er zijn namelijk veel verschillende wilde bijensoorten met allemaal verschillende behoeftes. Veel wilde bijensoorten kun je goed helpen met jouw tuin. Hoe meer bloeiende planten en bomen erin staan, hoe meer voedsel en schuilplekken voor wilde bijen. Hoe meer rommelig plekje in de tuin, hoe meer nestelplekken. En hoe meer tuinen, parken en groengebieden leefgebied worden voor bijen, hoe beter. Vergroen je tuin daarom, en beter nog: doe het met je burens, of jouw straat of wijk! Laat je tuin dus samen zoemen met natuur in de omgeving.

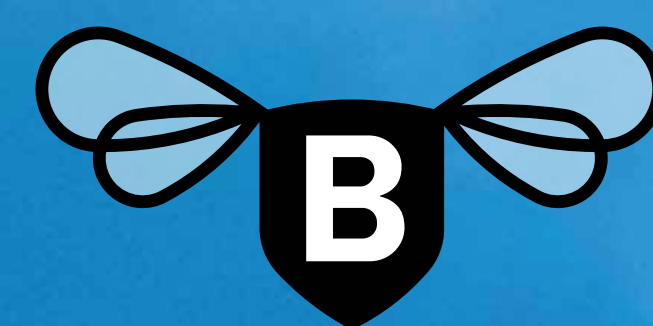
Niet elke plant is een goede bijenplant omdat niet ieder plant nectar en stuifmeel levert. Veel mooie tuinplanten hebben geen nectar en stuifmeel meer omdat ze zijn veredeld op basis van andere eigenschappen, zoals grootte van de bloemen bijvoorbeeld. Er zijn echter planten die mooi en makkelijk zijn voor in je tuin en waarmee veel bijensoorten echt geholpen zijn. Deze planten presenteren we op de volgende acht posters. Dit zijn planten die je tuin opfleuren, niet woekeren en passen in een bescheiden tuin of zelfs geveltuin. Op de poster staat te zien welke bijensoort je kan verwachten en makkelijk kan herkennen: de Basisbij. Er wordt ook een Bonusbij belicht: een soort die wat zeldzamer is en wat moeilijker te herkennen. Lees wat voor interessant leven ze hebben, en hoe je ze kunt herkennen of vinden. Zo ontwikkel je oog voor deze insecten, en wordt je tuin niet alleen steeds mooier, maar ook een bron van fascinatie en inspiratie.

Goed om te weten: chemische bestrijdingsmiddelen die verkrijgbaar zijn voor je tuin of op je stoep zijn slecht voor wilde bijen en voor andere dieren. Gebruik deze daarom niet in je tuin. Hoe groen de naam of verpakking ook is, er is altijd wel een ongewenst effect voor bijen en andere dieren. Let ook op dat je geen planten koopt die bespoten zijn. Ze tasten namelijk het oriëntatievermogen van wilde bijen aan. Zo hebben ze meer moeite om hun weg te vinden in het landschap wanneer ze op zoek zijn naar voedsel. Dat kan ze in moeilijke omstandigheden de das omdoen. Bestrijdingsmiddelen tasten ook veel andere nuttige insecten en andere dieren aan. De diversiteit aan beestjes en vogels in je tuin is belangrijk omdat het de kans op plagen van bijvoorbeeld bladluizen sterk verkleint.

Ben je geïnteresseerd om deze posters te exposeren? Neem dan contact op met Jurre Dekker via jurre.dekker@wur.nl

Dit affiche is onderdeel van de Kennisimpuls voor Bestuivers
Illustraties: Jasper de Ruiter
Ontwerp: Taco Zwaanswijk
Tekst: Jurre Dekker, Sabine van Rooij, Gillian Duijvendijk en Dianne Sanders, Wageningen Environmental Research
Met medewerking van Arnhem Zoemt en Lageschaar Vaste Planten.
DOI 10.18174/650564
CC-BY-NC-ND 4.0

HULP VOOR BESTUIVERS

Fruit-boompjes

Rosse metselbij

Wetenschappelijke naam
Osmia bicornis

Harde werkers

Metselbijen, zoals de Rosse metselbij, verdienen hun naam doordat de vrouwtjes de holletjes die ze maken, met leem of zand dichtmetselen. Ze zijn erg inventief en gebruiken stengels die ze uithollen, kevergangen in dood hout, holtes in muurtjes en zelfs boorgaten in tuinmeubels of lege pindadoppen.

Voor fruittelers zijn Rosse metselbijen belangrijke werkkrachten. Ze zorgen voor een goede bestuiving van hun fruitbomen en -struiken, zelfs beter dan honingbijen dat doen. Dat komt doordat ze zich anders gedragen. Een metselbij landt midden in de bloem en maakt daarbij intensiever contact met de stempel en meeldraden dan een honingbij doet. Metselbijen zijn ook hardere werkers dan honingbijen. Ze kunnen meer bloemen per minuut bezoeken, maken langere werkdagen en vliegen ook bij bewolkt weer.

Ook leuk voor deze soort

De Rosse metselbij maakt graag gebruik van bijenhôtels met gangen tussen de 4 en 8 mm doorsnede. Bij het ophangen van een nieuw bijenhôtel in de winter is de Rosse metselbij vaak de eerste soort die er intrekt.

Zoete kers

Mooi en lekker

Fruitbomen zijn er in vele soorten, vormen en maten en zijn daarom wel in elke tuin toepasbaar. Een fruitboom heeft veel moois te bieden. In de vroege lente een prachtige bloesem, en in de nazomer heb je fruit van eigen boom of laat je de vruchten hangen voor de vogels. Een boom met mini-appeltjes biedt in de winter voedsel voor vogels. Bovendien fleurt een boom met rode mini-appeltjes de tuin op!

Bomen zijn over het algemeen goed bestand tegen weersinvloeden en staan het liefste op zonnige plekken. Ze kunnen gesnoeid worden tot een struikvorm (laagstam) van ongeveer twee meter hoog, waardoor ze ook geschikt zijn voor kleine tuinen.

Roodgatje

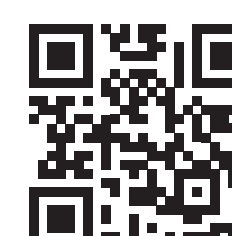
Wetenschappelijke naam
Andrena haemorrhoa

Paringsdansen

Het mannetje van het Roodgatje gebruikt zijn natuurlijke parfum om vrouwtjes aan te trekken. Hij zet dit parfum af op heggen, struiken of kleine bomen en vliegt hier voortdurend langs. Vaak worden wilgen hiervoor gebruikt, waar de mannetjes bloemen afspeuren op zoek naar vrouwtjes. Ze volgen een specifieke vliegzone, zoals rondom een of meer struiken. Zijn parfum trekt zowel vrouwtjes als andere mannetjes aan, en soms zwermen tientallen mannetjes tegelijk rond een struik of boom.

Wilde peer

Gewone margriet

Wetenschappelijke naam: *Leucanthemum vulgare*

Makkelijke bloeier

De Gewone Margriet is een simpele maar opvallende bloem die in juni bloeit. De plant komt overal in Nederland voor.

De plant heeft een zonnige plek nodig met hier en daar wat open bodem. Zo kunnen zaadjes van de plant het volgende jaar weer uitgroeien tot volwassen planten.

Tronkenbij

Wetenschappelijke naam
Heriades truncorum

Natuurlijke lijm

Tronkenbijen nestelen in holle stengels. Ze sluiten hun nestgang af met boomhars en werken het vaak kunstig af met zand en steentjes. Ze hebben daarom in hun omgeving ook bomen nodig die hars produceren, zoals de esdoorn.

De tronkenbij is een vrij kleine bij die ook stuifmeel met haar buikharen verzamelt, het buikje is er helemaal geel van! Deze bij kan je zien tussen mei en september.

Ook leuk voor deze soort

Een bijenhotel, als je weinig natuurlijke holle stengels in je tuin hebt.

Tuinbladsnijder

Wetenschappelijke naam
Megachile centuncularis

Een huisje van bladeren

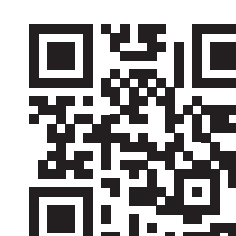
De tuinbladsnijder kun je aantreffen vanaf begin mei tot eind augustus. Deze bij verzamelt stuifmeel met haar buikharen.

De tuinbladsnijder maakt graag gebruik van een bijenhotel. Bij de gaatjes die worden bezet door een tuinbladsnijder zie je dat de gaatjes zijn afgesloten met een stukje (bloem)blad. Zo komt de soort aan zijn naam!

Ook leuk voor deze soort

Een rozenstruik waar de tuinbladsnijder haar 'nestbehang' kan halen. De bij vindt een bijenhotel ook fijn (met gangen die 6 mm breed zijn). De tuinbladsnijder nestelt ook in dood hout en holle plantenstengels, laat die dus hier en daar staan of liggen in je tuin.

Ezelsoor

Wetenschappelijke naam: *Stachys byzantina*

Ideale bedekker

Ezelsoor, ook wel Andoorn genoemd, blijft 's winters groen en bedekt daarmee de bodem. Deze plant is uitermate geschikt om de tuin het hele jaar door groen te houden, vooral op warme en droge plekken. De Ezelsoor heeft de naam verdiend aan de bladeren die zacht behaard en grijsgroen zijn, net als de oren v an een ezel.

De Ezelsoor gedijt het best op een zonnige standplaats met een droge bodem en bloeit tussen juni en augustus. Met haar harige bladeren vereist deze plant weinig onderhoud en kan ze goed omgaan met extreme droogte.

Blauwzwarte houtbij

Wetenschappelijke naam
Xylocopa violacea

Glanzende reus

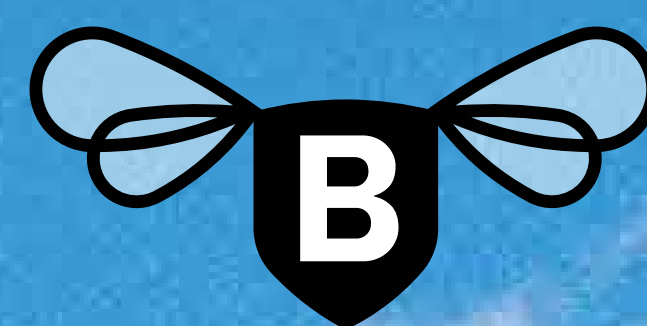
Dit is de grootste bij van Nederland en is volledig glanzend zwart met een paarse gloed, ook de vleugels. Het is een spectaculaire soort om te zien.

Ondanks de grootte is deze bijensoort niet agressief en steekt alleen in uiterste nood, en dan alleen de vrouwtjes, want mannetjes hebben geen angel.

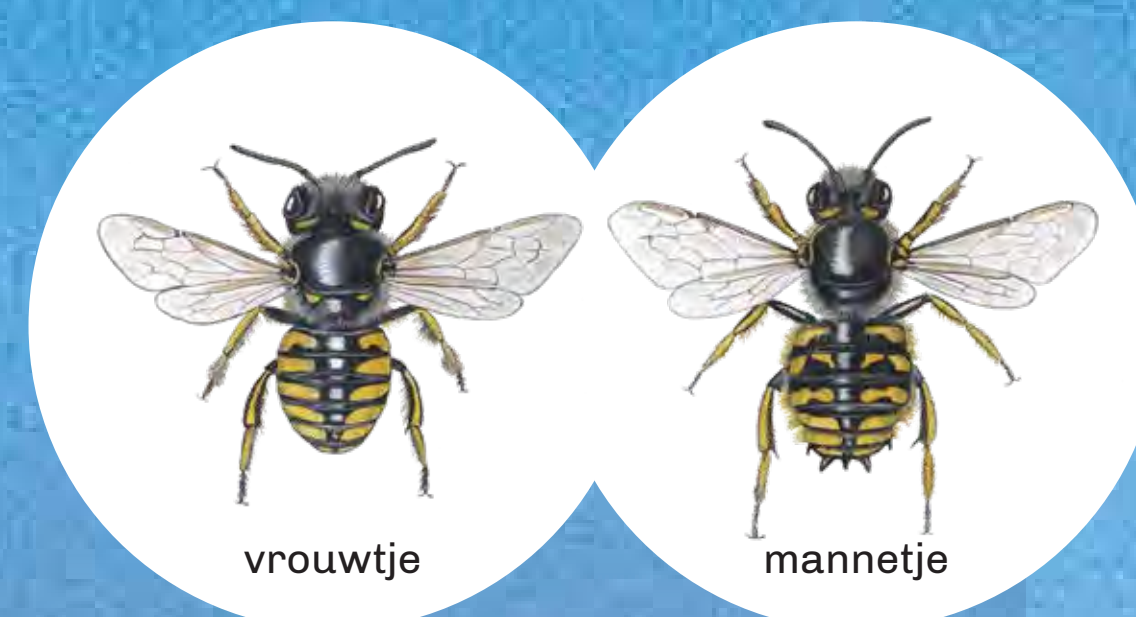
Deze soort kan enorme afstanden afleggen en is dan ook te beschouwen als een 'trekbi' die vanuit het zuiden nieuwe gebieden kan koloniseren. Door klimaatveranderingen zal deze soort in de toekomst waarschijnlijk vaker aangetroffen worden.

Ook leuk voor deze bij

Vrouwtjes knagen zelf hun nestholten uit in dood hout. Dit mag droog, hard en vermolmd zijn, maar niet nat. Vooral hout dat veelvuldig door de zon wordt beschenen heeft de voorkeur, zoals gevonden wordt in oude boomgaarden. Nesten van de bij zijn gevonden in dood en vast hout van bijvoorbeeld de lariks, pruim, kers en berk.

HULP VOOR BESTUIVERS

Grote wolbij

Wetenschappelijke naam
Anthidium manicatum

Grote vechter

De grote wolbij is een flinke bij met een dik achterlijf met een opvallende geel-zwarte tekening. Ze lijken een beetje op een wesp, maar zijn dichter behaard en hebben een meer gedrongen bouw. De Grote wolbij nestelt in spleten tussen metselwerk, in bestaande holten in hout en leem, en in holle plantenstengels.

De mannetjes van grote wolbijen hebben een territorium dat ze fanatiek verdedigen, net zoals veel vogels dat doen. Meestal is dit territorium rond planten waar vrouwtjes voedsel zoeken, zodat ze met de vrouwtjes kunnen paren.

Ook leuk voor deze soort

De Grote wolbij nestelt graag in bijenhoeven met gangen tussen de 6 en 10 mm. De nesten zijn gemakkelijk te herkennen: de vrouwtjes van grote wolbij bekleden hun nestgang met haarbolletjes van plantenharen van behaarde planten zoals ezelsoor. Ze zijn daarbij kieskeurig, blijkbaar zijn niet alle haren geschikt. Ze nemen eerst proefhapjes van de haren om te beoordelen of ze geschikt zijn voor hun nestbekleding. Als ze voldoende haren verzameld hebben maken ze er een wattenpropje van dat ze tussen hun kaken klemmen.

HULP VOOR BESTUIVERS

Wilg

Wetenschappelijke naam: *Salix speciosa*

Snelle groeier

De wilg is een snelle groeier en is makkelijk in onderhoud. Hij kan groot worden, maar als je de boom knot (elk jaar de nieuwe takken afzaagt) past deze ook prima in een kleine tuin.

Wilgen hebben veel licht nodig en houden van natte voeten, zet ze liefst in een vochtige bodem en geef ze in het begin veel water. Dan zal de wilg snel groeien.

Veel bomen hebben mannelijke en vrouwelijke delen, maar bij wilgen is de hele boom óf mannelijk óf vrouwelijk. De mannelijke wilgen hebben veel hele kleine bloemetjes (katjes) die, naast nectar, volop stuifmeel bieden. Je kunt de mannelijke katjes herkennen aan hun wijd uitstekende stuifmeeldraden vol geel stuifmeel. De katjes van de vrouwelijke planten zijn compacter hebben alleen nectar te bieden. Kies daarom voor bijen voor een mannelijke plant!

Wilgensoorten kun je eenvoudig zelf vermenigvuldigen: stop een tak in de grond en je hebt een nieuwe boom.

Roodbuikje

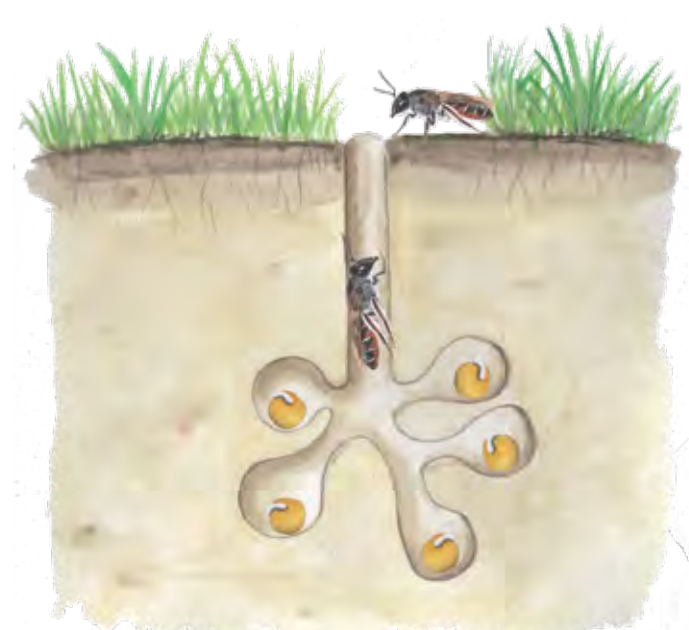
Wetenschappelijke naam
Andrena ventralis

De wilg is nodig

Het roodbuikje is geheel afhankelijk van de wilgenbloei voor nectar en stuifmeel. Deze soort is daarom alleen in het voorjaar te zien, met een piek in april omdat er dan veel wilgen bloeien.

Ook leuk voor deze soort

Het Roodbuikje is een zandbij en graaft nestgangen in zanderige, licht begroeide grond. Je kan deze soort nog meer helpen door een zandhoop van geel zand neer te leggen op een zonnige plek, waar ze kunnen nestelen.

Akkerhommel

Steenhommel

Vierkleurige
koekoekshommel

Tuinhommel

Hommels

Wetenschappelijke naam
Geslacht Bombus

Jasje van haren

De hommels die je in het voorjaar ziet zijn vaak opvallend groot: het zijn koninginnen die de winter op een schuilplek in winterslaap hebben doorgebracht. In het vroege voorjaar worden ze wakker, warmen zich op in de zon en gaan op zoek naar voedsel. In deze periode zijn er nog maar weinig bloemen te vinden. Je kunt deze hommelskoninginnen echt helpen met vroeg bloeiende soorten, zoals de uitbundig bloeiende wilg.

Hommels hebben veel beharing waardoor ze beter warmte kunnen vasthouden en zijn relatief groot, waardoor ze op veel koudere plekken kunnen leven dan andere bijen en meestal als eerste in het jaar te zien zijn. Zie de tekening hieronder voor het verschil tussen de twee.

Ook leuk voor deze soort

De Boomhommel nestelt ook wel in gebruikte vogelnestkastjes, dus het is goed om het nestmateriaal van vogels niet op te ruimen.

Boomhommel

Gewone
aardhommel

Wilde reseda

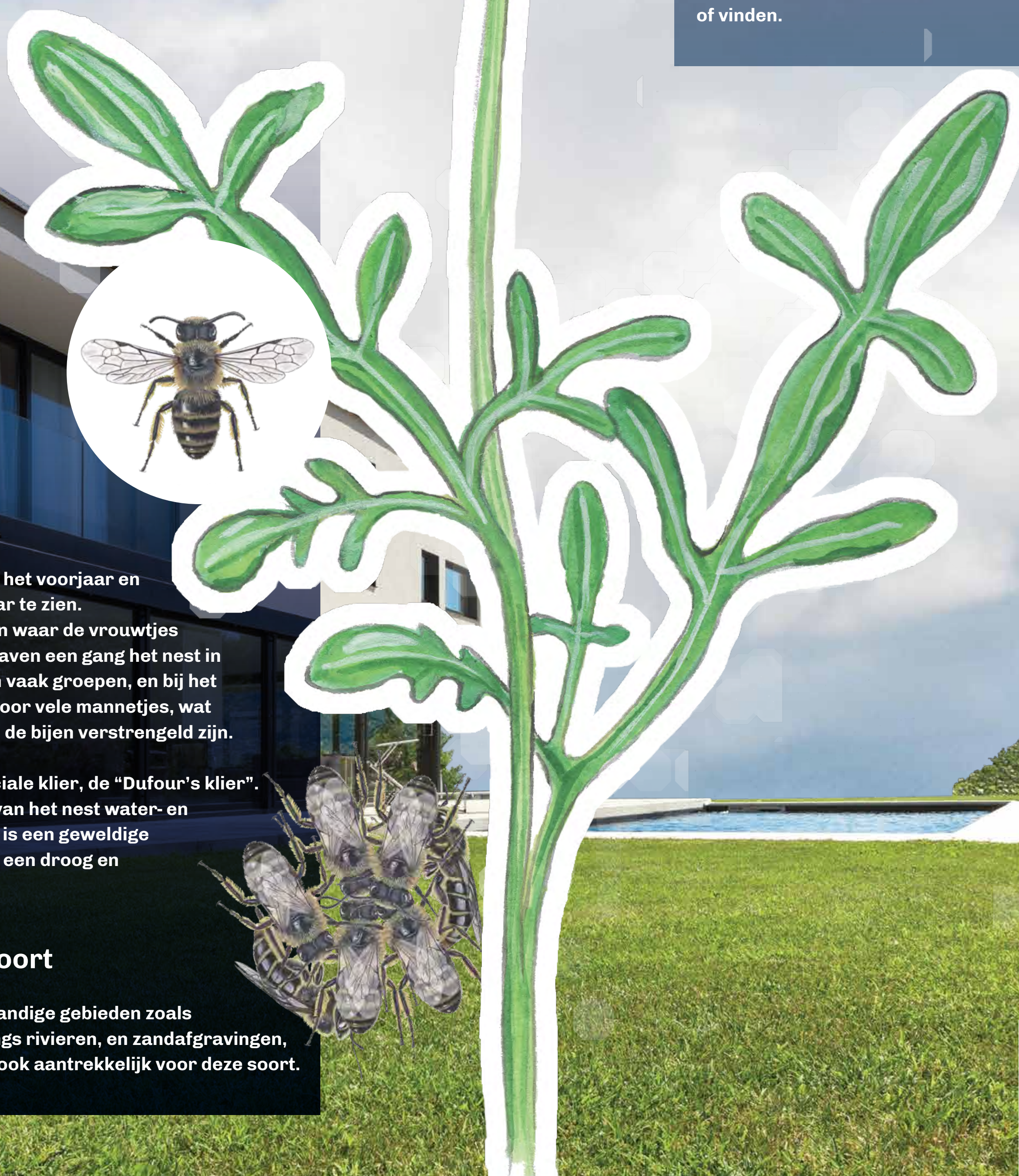
Wetenschappelijke naam: *Reseda lutea*

Heel veel nectar

De kleine plant Wilde reseda bevat veel nectar voor bijen omdat het een stengel met vele bloemen vormt. Van mei tot en met september kun je genieten van toortsen waaruit tientallen lichtgele bloemen ontspringen.

De Wilde reseda doet het goed in geveltuintjes: de plant laat zich namelijk makkelijk wegdrukken door andere planten en houdt van een zandige, droge en zonnige standplaats. Ze groeit uit tot een sterk vertakte plant die de ruimte nodig heeft.

Wilde reseda is mooi te combineren met kruipklokjes. Zo lok je ook klokjesbijen!

Grote zijdebij

Wetenschappelijke naam
Colletes cunicularius

Bijzondere paring

De Grote zijdebij vliegt alleen in het voorjaar en daardoor alleen vroeg in het jaar te zien. Mannetjes wachten voor nesten waar de vrouwtjes in overwinterd hebben, of ze graven een gang het nest in om te paren. Vrouwtjes vormen vaak groepen, en bij het uitvliegen worden ze omringd door vele mannetjes, wat leidt tot "paringsballen" waarin de bijen verstrengeld zijn.

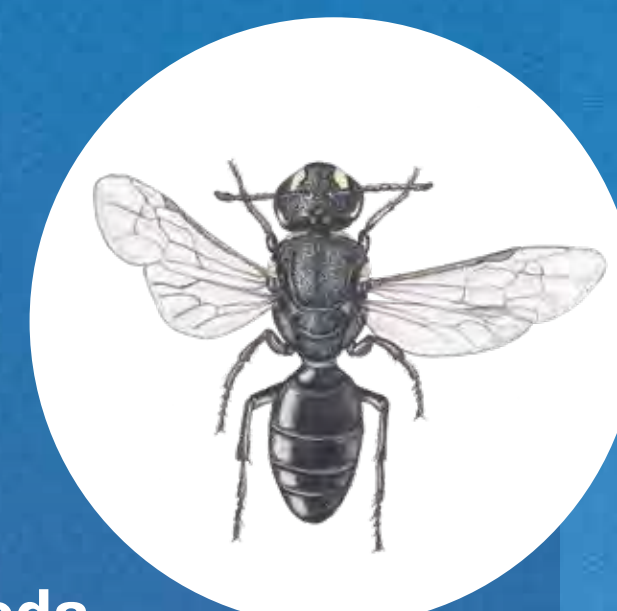
De Grote zijdebij heeft een speciale klier, de "Dufour's klier". Hiermee kan ze de binnenkant van het nest water- en schimmelbestendig maken. Het is een geweldige uitvinding voor het bouwen van een droog en veilig nest!

Ook leuk voor deze soort

Deze bij maakt haar nesten in zandige gebieden zoals kustduinen, heideterreinen, langs rivieren, en zandafgravingen, dus onbedekt zand in de tuin is ook aantrekkelijk voor deze soort.

Resedamaskerbij

Wetenschappelijke naam:
Hylaeus signatus

Gespecialiseerd op de reseda

De naam zegt het al: Resedamaskerbijen hebben een masker. Het bijzondere is dat de mannetjes en vrouwtjes een verschillend masker hebben.

Vrouwtje

Mannetje

De resedamaskerbij is heel kieskeurig, ze vindt haar voedsel alleen op reseda bloemen.

Je kan deze soort dus met name vinden in zandige gebieden, waar de wilde reseda voorkomt. In Groningen of Friesland komt deze soort daarom niet voor.

Ook leuk voor deze soort

Deze bijen maken graag gebruik van boorgangen in een nestblok in een bijenhotel. Ze gebruiken het liefst gangen met een diameter van 3 tot 4 mm. Maar ook in oude stengels van rozen of braam en in oude muurtjes kunnen ze een nestgang maken of vinden.

Klimop

Wetenschappelijke naam: *Hedera helix*

Bedekker waar je altijd van geniet

De klimop bloeit in het najaar en biedt voedsel aan een groot aantal insecten, wat handig is omdat er in de herfst weinig andere bloemen bloeien. De klimop behoudt altijd de bladeren en vormt zo een prachtige bedekking van hekken en muren.

De plant groeit op vochtige, voedselrijke grond langs muren. Vermijd oude muren met poreuze voegen, omdat deze schade kunnen ondervinden van de plant. Moderne gebouwen en bomen ervaren meestal geen schade door de klimop.

Als je wilt, kun je in de zomer de (te) lange uitlopers afsnijden. Laat de klimop bloeien op plekken waar dat mogelijk is. Als je de klimop regelmatig en sterk snoeit, zal deze niet bloeien en geen voedsel bieden voor bijen. Overweeg de struikklimop, die laag blijft en als haag kan worden gebruikt. Een extra voordeel is dat deze klimopvariant na de bloei veel zwarte bessen draagt die dienen als voedsel voor vogels. Als je struikklimop in de tuin hebt, snoei deze dan in het voorjaar en niet in de herfst, zodat de bessen de hele winter blijven hangen.

Natuurlijke isolatie

De klimop is ook goed voor klimaatregulatie: door de dichte groei kan het gebouwen afkoelen in de zomer en isoleren in de winter, en geeft bescherming tegen hevige weersomstandigheden.

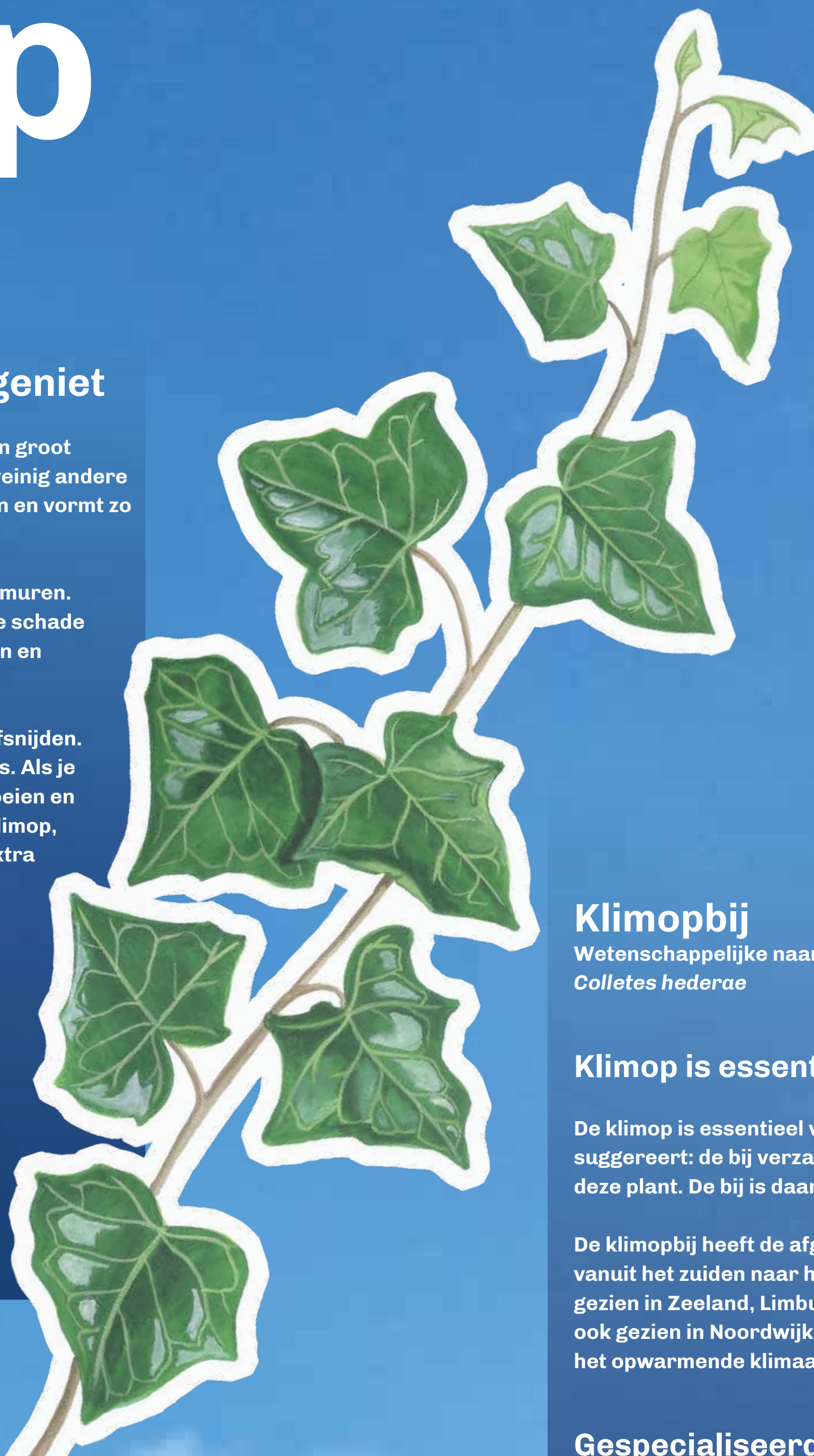
Kegelbijvlieg

Wetenschappelijke naam
Colletes hederæ

Nuttige zweefvlieg

De kegelbijvlieg is geen bij maar een zweefvlieg! Een bloeiende klimopplant trekt ook veel zweefvliegen aan. Dat is gunstig voor je tuin, want de larven van veel zweefvliegen eten bladluizen, en zorgen dus voor natuurlijke plaagbestrijding!

Bijvliegen danken hun naam aan dat ze heel erg lijken op bijen. Het verschil is te zien aan de voelsprieten: bijen hebben veel langere antennes dan zweefvliegen. Ook heeft de zweefvlieg een korte stompe tong en (net als andere vliegen) veel grotere ogen dan bijen.

Klimopbij

Wetenschappelijke naam
Colletes hederæ

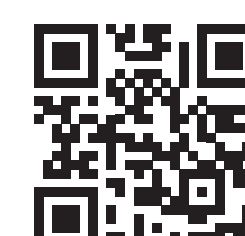
Klimop is essentieel

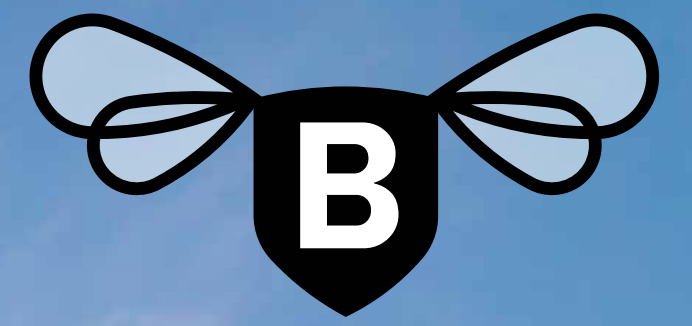
De klimop is essentieel voor de klimopbij, zoals de naam suggereert: de bij verzamelt namelijk enkel stuifmeel van deze plant. De bij is daarom ook alleen in de nazomer te zien.

De klimopbij heeft de afgelopen jaren een flinke opmars gemaakt vanuit het zuiden naar het noorden. De bij werd eerst alleen gezien in Zeeland, Limburg en Noord-Brabant maar is sinds 2016 ook gezien in Noordwijk en Lelystad. De soort beweegt mee met het opwarmende klimaat naar het noorden.

Gespecialiseerde vijand

De oliekever (*Stenoria analis*) is een parasiet die specifiek leeft op de klimopbij. De kever legt eieren op de klimop, die uitkomen wanneer de plant gaat bloeien. De larven vormen ballen rondom de bloemen van de klimop en hechten zich vast aan een klimopbij wanneer deze langskomt. Vervolgens vliegen ze mee naar het nest, waar ze de larven van de klimopbij opeten. In de natuur zijn klimopbijen gevonden met meer dan 70 larven van de kever op hun lichaam, waardoor vliegen niet meer mogelijk was.

Grote kattenstaart

Wetenschappelijke naam: *Lythrum salicaria*

Voor vogels en bijen

De Grote kattenstaart maakt prachtige hoge roze bloemenaren. Deze plant bloeit laat in het jaar en is daarom een goede laatste voedselbron voordat bijen overwinteren. De bessen maken de plant ook aantrekkelijk voor vogels.

De plant gedijt het best op zonnige tot half beschaduwde plekken en geeft de voorkeur aan een voedselrijke bodem. Grote kattenstaart kan goed tegen vochtige grond en gedijt daarom uitstekend langs de oever of vijverkant.

Dit is een van de weinige plantensoorten met groen stuifmeel. Bijen die de kattenstaart hebben bezocht, zijn eenvoudig te herkennen aan de felgroene stuifmeelpakketjes aan hun lijf.

Gewone slobkousbij

Wetenschappelijke naam
Macropis europaea

Een bij met sokken

Deze bij dankt de naam aan de wat dikkere achterpoten die doen denken aan slobkousen. Deze achterpoten hebben dikke haren die de bij gebruikt om het stuifmeel mee te vervoeren.

De slobkousbij maakt haar nest in de buurt van een Grote wederik en haalt daar haar stuifmeel. Dit is een mooie gele plant die ook in oevers en natte graslanden kan voorkomen. Alleen bevatten deze planten geen nectar.

Daarvoor bezoeken de bijen dus andere plantensoorten, zoals de Grote Kattenstaart.

Ook leuk voor deze bij

De Gewone slobkousbij is gespecialiseerd in het leven rondom de Grote wederik, waar ze hun stuifmeel halen en soms liggen slapen. Het helpt dus om deze plant ook in de buurt te hebben.

Kattenstaartdikpoot

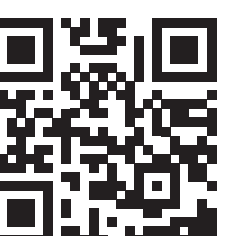
Wetenschappelijke naam
Melitta nigricans

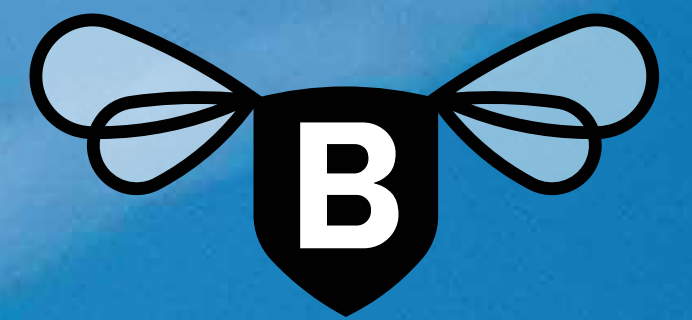

Kattenstaart is nodig

Zoals de naam suggereert is de Grote Kattenstaart een belangrijke voedselplant voor de Kattenstaartdikpoot. De vrouwtjes dragen het groene stuifmeel van de kattenstaart op de achterpootjes. Mannetjes slapen soms in grote groepen bij elkaar op een grote kattenstaart.

De kattenstaartdikpoot heeft grote aantallen bloemen nodig om voldoende voedsel te vinden. Deze soort zal je daarom alleen aantreffen in gebieden waar meer kattenstaarten voorkomen. Je tuin met kattenstaarten vormt dan een welkome aanvulling op kattenstaarten in de buurt.

Klokjesbloemen

Wetenschappelijke naam: *Campanula spec.*

Kleine bedden

Er zijn vele soorten klokjesbloemen die veel van elkaar verschillen. Het is een gemakkelijke plant met weinig eisen. Klokjesbloemen bloeien tussen juni en augustus en overleven koude winters. De planten danken hun naam aan het klokje dat de bloem vormt waar bijen in kunnen slapen of schuilen.

De plant is van oorsprong een bergplant, en heeft daarom voorkeur aan kalkhoudende grond met zon of halfschaduw.

Om te delen

Klokjesbloemen zaaien zichzelf gemakkelijk uit. Ook kan je ze na een aantal jaar gemakkelijk vermeerderen door de plant te scheuren in een aantal delen. Leuk om deze planten te delen met je buren, zodat er in je buurt voldoende klokjes te vinden zijn voor de bijen.

Grote klokjesbij

Wetenschappelijke naam
Chelostoma rapunculi

Kleine bij, grote bouwer

Ondanks de naam is dit een kleine bij van ongeveer 1 centimeter lang. De Grote klokjesbij zoekt maar tot 100 meter vanaf het nest naar nectar, en alleen nectar uit klokjesbloemen. Deze bloemen zijn dus nodig in de omgeving. Het stuifmeel wordt meegenomen op de buik, waar de bij speciale haren voor het vervoer heeft.

Veel wilde bijen zoals de Grote klokjesbij bouwen nesten gemaakt van cellen (kleine kamers) die gescheiden worden door lemige wandjes: net als een huis. De voorste wand is vermengd met steentjes om een stevige deur te maken. In elke cel (kamer) wordt één bevrucht ei gelegd en een balletje stuifmeel gestopt. Het eitje kan zo uitgroeien tot een larve en uiteindelijk tot een volwassen bij, die door de 'deur' heen kan breken.

Ook leuk voor deze soort

Holle stengels van struiken en boorgangen van kevers. De Grote klokjesbij maakt gebruik van bijenhôtels.

Klokjesdikpoot

Wetenschappelijke naam
Melitta haemorrhoidalis

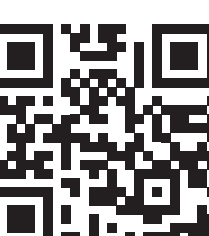
Slapen in bloemen

De klokjesdikpoot is een veelvoorkomende soort die je kan aantreffen van juni tot augustus. Deze bijensoort wordt vooral gevonden op het grasklokje.

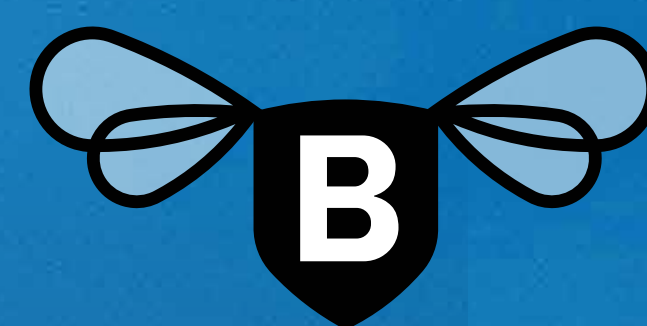
Mannetjes van de klokjesdikpoot slapen, net zoals de mannetjes van klokjesbijen, in de bloemen, soms in groepjes. Het leukste begin van de dag is om even in de klokjes te kijken of de bijen nog aanwezig zijn!

Ook leuk voor deze soort

De klokjesdikpoot maakt graag gebruik van bijenhôtels.

Help de bijen!

HULP VOOR BESTUIVERS

300 wilde bijensoorten

Wist er dat meer dan 300 wilde bijensoorten in Nederland voorkomen? Een daarvan is de honingbij, die ken je misschien wel van de honing. Deze worden door imkers goed verzorgd in bijenkasten. De andere bijensoorten moeten zelf hun voedsel en nestplek vinden. En die moeten ook nog bij elkaar in de buurt zijn. Want voor veel kleine bijensoorten is 100 meter tussen hun nest en voedselplek al ver.

Veel bijensoorten hebben het daarom erg lastig in onze steden en dorpen. Er zijn weinig bloemen en weinig plekken waar ze een nestje in de grond of in dode bomen of stengels kunnen maken. Meer dan de helft van deze bijensoorten dreigt te verdwijnen. Dat is slecht nieuws, want bijen helpen veel planten om goede vruchten en zaden te maken. Zonder bijen geen lekkere aardbeien, perenijsjes en kersentaart!

Acht planten

Om de bijen te helpen hebben we acht planten uitgekozen die eten geven aan bijen. Lukt het jou om te kijken of deze planten in jouw buurt staan? Dan weet je of het daar een goed thuis is voor bijen. Dan kun je natuurlijk gelijk zien of er bijen omheen vliegen!

Bijen zijn geen wespen

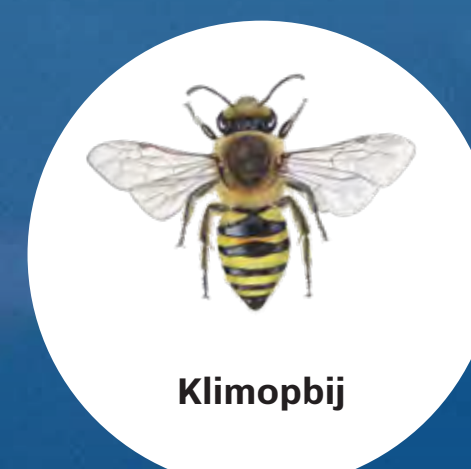
Dit is een bij. De bij lijkt op een wesp maar heeft lange haren, vliegt een stuk langzamer en is veel vriendelijker. Ze steken namelijk alleen maar als ze denken dat hun familie in gevaar is. Een bij zal je dus nooit zomaar steken.

Grote wolbij

Tronkenbij

Klimopbij

Klokjes-dikpootbij

Reseda-maskerbij

Boomhommel

Vierkleurige koekoekshommel

Tips

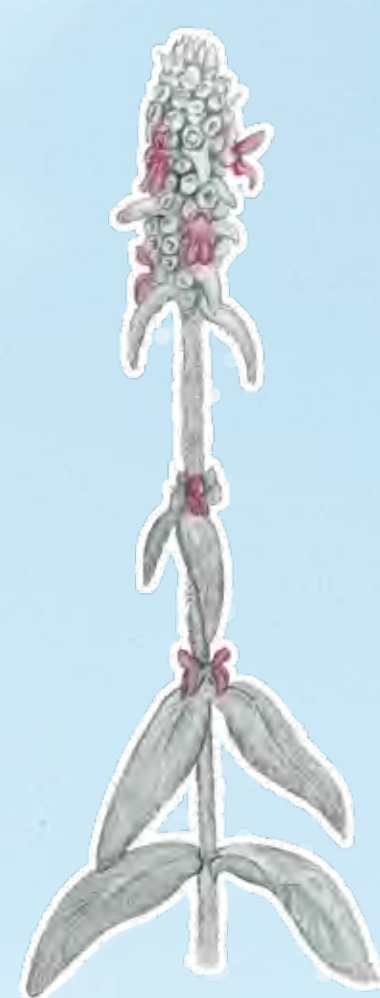
Het helpt om bijen te zoeken als de zon schijnt, ze houden van de warmte.

Als je een van de bijenplanten ziet kun je vragen om een stekje van de plant. Dan kun jij de plant ook in je tuin zetten! Hoe meer verschillende bijenplanten er in je tuin staan, hoe beter. Leuk om ze allemaal te verzamelen!

Tuinbladsnijder

Welke plant trekt welke bij aan?

Ezelsoor

Gewone margriet

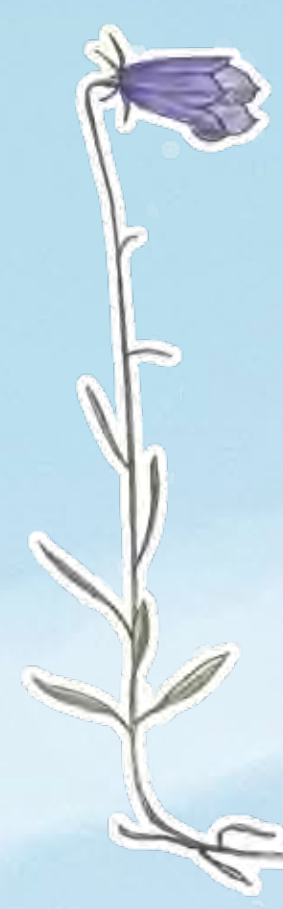
Wilg

Wilde reseda

Klimop

Grasklokje

Grote kattenstaart

Fruitboompje (wilde peer)

Akkerhommel

Kattenstaart-dikpootbij

Grote klokjesbij

Gewone aardhommel

Steenhommel

Rosse metselbij

Tuinhommel

Grote zijdebij

Gewone slobkousbij

Vind je bijen supermooi en kun je ze al herkennen? Doe dan mee aan de Nationale Bijentelling! Op die dag kijken veel mensen tegelijkertijd in de tuin hoeveel bijen er te zien zijn. Als je de opstuurt hoeveel bijen je gezien hebt gebruiken wetenschappers de getallen voor hun onderzoek over hoe het gaat met de bijen.

